

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหาร
ส่วนตำบลรอบเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด
Public Participation in Robmuang Sub-district Administration
Organization Local Development Plan, Muang District, Roi Et
Province

อภิเดช สิทธิพรหม¹

johnapidech@gmail.com

เทพศักดิ์ บุญยรัตพันธุ์²

dr_theppasak@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น (2) ความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับการมีส่วนร่วม (3) ความสัมพันธ์ของปัจจัยเชิงจิตกับการมีส่วนร่วม (4) ความสัมพันธ์ของหลักธรรมาภิบาลกับการมีส่วนร่วม โดยประชากรที่ใช้ในศึกษา คือ ประชาชนทั่วไปและผู้นำชุมชนที่อาศัยอยู่ในเขตตำบลรอบเมือง จำนวน 15,958 คน กลุ่มตัวอย่าง 390 คนและผู้นำชุมชน 10 คน ทำการสุ่มแบบชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ มีค่าความเชื่อถือได้ที่ระดับ 0.85 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและวิเคราะห์ความสัมพันธ์โดยการทดสอบ T-test (Independence Samples) F-test (One way ANOVA) และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's correlation)

ผลการวิจัยพบว่า (1) ระดับการมีส่วนร่วมโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ที่ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.29 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.89 (2) ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ยกเว้นปัจจัยด้านเพศ (3) ปัจจัยเชิงจิตมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 (4) หลักธรรมาภิบาลมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วมของประชาชน แผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบล

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิทยาการจัดการ เอกรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

² รองศาสตราจารย์ ประจำสาขาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

Abstract

The objectives of this survey research were : (1) to study level of public participation in Sub-district Administrative Organization's development plan; (2) to study relationships between personal factor and public participation; (3) study relationships between motivating factor and public participation; (4) study relationships between good governance factor and public participation.

This research was survey research which applied both quantitative and qualitative research. The population was 15,958 people who live in Tumbol Robmuang; a total of 390 people and 10 leaders was selected by using the simple random sampling method and purposive sampling respectively. The instrument for data collection was a questionnaire and interview. Statistics used to data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, Independent Samples t-Test, F-Test by One way ANOVA, and Pearson's Product Moment Correlation Coefficient.

The results showed that: (1) the public participation were at the moderate level; (2) personal factor related to public participation with significant at 0.05 except gender factor; (3) Motivating factor related to public participation with significant at 0.01; and (4) good governance related to public participation with significant at 0.01.

Keywords: Public Participation, Development Plan, Sub-district Administration Organization

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การมีส่วนร่วมของประชาชนนั้นมีความสำคัญอย่างมากต่อการกระจายอำนาจในการปกครองส่วนท้องถิ่น จะเห็นได้จากบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ตั้งแต่รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 จนถึงรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2550 ที่ได้กำหนดให้รัฐต้องกระจายอำนาจให้ท้องถิ่น พึ่งพาตนเอง และมีส่วนร่วมในกิจการของท้องถิ่น เช่น การพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่น การพัฒนาสาธารณูปการหรือระบบ

สาธารณูปโภค รวมทั้งโครงสร้างพื้นฐาน การให้บริการด้านสื่อสารในท้องถิ่นให้ทั่วถึงและเท่าเทียมกัน การพัฒนาจังหวัดที่มีความพร้อมให้เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยคำนึงถึงเจตนารมณ์ของ ประชาชนในจังหวัดนั้นๆ เป็นหลัก ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น หมายถึง การมอบหมายความรับผิดชอบ การตัดสินใจให้กับประชาชนในท้องถิ่น สอดคล้องกับหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนมีการ

ปกครองตนเอง และจัดให้บริการสาธารณะเพื่อประชาชนในท้องถิ่น นั้นเอง แต่เนื่องจากการกระจายอำนาจการปกครองไปสู่ท้องถิ่น ที่ผ่านมาเป็นในลักษณะที่ล้มลุกคลุกคลาน ลองผิดลองถูกเกิดการเปลี่ยนแปลงและปรับเปลี่ยนไปตามแต่ละสมัยของคณะรัฐบาลที่เข้ามาบริหารประเทศ ซึ่งคณะผู้บริหารในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเองก็ต้องปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง ซึ่งการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนสำคัญที่จะช่วยยกระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน และสิ่งที่ประชาชนจะได้รับจากการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล คือ การบริการสาธารณะที่มีคุณภาพมีมาตรฐาน สามารถเข้าถึงบริการสาธารณะได้อย่างทั่วถึง ประชาชนมีบทบาทในการตัดสินใจ ตลอดจนการสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้อย่างเต็มที่ เปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น การเสนอความต้องการ การไปเลือกตั้ง การเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น การถอดถอนผู้บริหารหรือสมาชิกสภาท้องถิ่น เป็นต้น

การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรบริหารส่วนตำบลรอบเมือง เป็นแนวทางสำคัญที่จะทำให้หน่วยงานสามารถปฏิบัติงานและให้บริการสาธารณะแก่ประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรบริหารส่วนตำบลรอบเมืองนั้น ได้รวบรวมข้อมูลพื้นฐานใน

ด้านต่างๆ ที่จำเป็นของประชาชนและได้กำหนดนโยบายในด้านต่างๆ เพื่อให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์แผนพัฒนาของจังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งเป็นแผนแม่บทในภาพรวมของจังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อพัฒนาตำบลรอบเมืองให้มีความเจริญในทุกๆ ด้านสามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดีขึ้น เช่น การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การพึ่งพาตนเองตามรูปแบบของเศรษฐกิจพอเพียง การป้องกันปราบปรามยาเสพติดในชุมชนและการยกระดับการศึกษาของประชาชนในท้องถิ่นให้มีความรู้และความชำนาญในการ ประกอบอาชีพ โดยการประสานงานและการส่งเสริมบทบาทของภาคประชาชน เป็นการบริหารงานโดยประชาชนเพื่อประชาชน และส่งเสริมให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีส่วนร่วม ในการกำหนดแผนพัฒนาท้องถิ่น เพื่อสนองตอบต่อความต้องการของประชาชนในพื้นที่ให้ได้มากที่สุด

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและการทบทวนวรรณกรรมจากแนวคิด และ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ผู้วิจัยได้สรุปกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหาร

กิจการบ้านเมืองที่ดี รวมทั้งระบียบกระทรวงว่าด้วยการบริหารราชการ โดยองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการบริหารภาครัฐ ร่วมในการตัดสินใจเพื่อผลประโยชน์ของประชาชนและอยู่บนพื้นฐานของการที่ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพและอิสระทางความคิด มีส่วนร่วมในโครงการหรือกิจกรรมของภาครัฐ ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในแต่ละโครงการหรือกิจกรรมต่างๆ ของ อบต. ใน 5 ระดับ โดยการประยุกต์ใช้ระดับการมีส่วนร่วมตามเกณฑ์ของ กพร. ได้แก่ 1) ระดับการร่วมคิด 2) ระดับการร่วมตัดสินใจ 3) ระดับการร่วมปฏิบัติ 4) ระดับการร่วมรับผลประโยชน์ 5) ระดับการร่วมติดตามและประเมินผล

2. แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยจูงใจ ตามทฤษฎีของ Herzberg ที่เรียกว่า ทฤษฎีสองปัจจัย แรงจูงใจ เกิดจากปัจจัยจูงใจและปัจจัยค้ำจุน โดยผู้วิจัยได้นำเอาปัจจัยจูงใจมาใช้เป็นกรอบแนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลทำให้เกิดการแสดงออกหรือมีพฤติกรรม เพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งที่ตัวเองต้องการหรือความพึงพอใจของตนเอง มีความชอบและความรักที่จะทำเพื่อสิ่งนั้นๆ ปัจจัยจูงใจเป็นสิ่งที่เกิดจากความต้องการภายในของบุคคล เช่น ความพึงพอใจและรักในงานด้านการให้บริการ การได้รับความเชื่อมั่นและไว้วางใจจากผู้อื่น มีความภูมิใจที่ได้ใช้ความรู้ความสามารถของตนเองให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม มีความตั้งใจและมุ่งมั่นในการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม มีความภูมิใจต่อผลสำเร็จ

ของงานที่ได้ทำเพื่อส่วนรวม ได้รับการยอมรับนับถือจากผู้อื่น เป็นต้น

3. แนวคิดเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล ตามที่ได้บัญญัติไว้พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 และระบียบกระทรวงว่าด้วยการบริหารราชการตามหลักธรรมาภิบาล ที่ใช้บังคับกับส่วนราชการและได้กำหนดขอบเขตของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ชี้ให้เห็นวัตถุประสงค์ของการบริหารราชการที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาและเป็นแนวทางในการปฏิบัติราชการของทุกส่วนราชการ ต้องมีความมุ่งหมายและเป้าหมาย เพื่อให้เกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชน เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ มีประสิทธิภาพ และเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ ลดขั้นตอนในการปฏิบัติงานและไม่มีขั้นตอนเกินความจำเป็น ปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อเหตุการณ์ ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวกและได้รับการตอบสนองความต้องการ มีการประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ โดยในการปฏิบัติงานของข้าราชการจะต้องยึดหลักธรรมาภิบาล 10 ประการ ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 24 เมษายน 2555 ที่มีมติเห็นชอบกับหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ตามที่สำนักงาน ก.พ.ร. เสนอ ซึ่งประกอบด้วย 4 หลักการสำคัญ และ 10 หลักการย่อย ซึ่งได้แก่ หลักประสิทธิภาพ หลักประสิทธิผล หลักการตอบสนอง หลักการระมัดชอบ หลักความโปร่งใส หลักนิติธรรม หลัก

ความเสมอภาค หลักการมีส่วนร่วม หลักการกระจายอำนาจ หลักคุณธรรม จริยธรรม

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัย

ได้รวบรวมงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ได้แก่ งานวิจัยของ สิริพัฒน์ ลาภจิตร (2552) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจมีส่วนร่วมของประชาชนในการสนับสนุนการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี สรุปผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านบุคคล ปัจจัยด้านชุมชน และปัจจัยด้านองค์การ (อบต.) มีความสัมพันธ์และส่งผลต่อการตัดสินใจมีส่วนร่วมของประชาชนในการสนับสนุนการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี งานวิจัยของวัชรีย์ ศรีวิชัย (2553) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของเทศบาลตำบล ในอำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของเทศบาลตำบลเกาะคา จังหวัดลำปาง ผลการศึกษาพบว่า การดำเนินงานโดยรวมนั้นยังประสบกับปัญหาในหลายเรื่องด้วยกัน เช่น ประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจในหน้าที่ของตนเอง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของเทศบาลเกาะคายังมีน้อย เกิดจากปัจจัยส่วนบุคคลด้านทัศนคติที่ไม่ดีต่อการมีส่วนร่วม เทศบาลตำบลเกาะคา ขาดความชัดเจนในการกำหนดนโยบายด้านการมีส่วนร่วม

จึงไม่สามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ และอีกหนึ่งงานวิจัยของ ประสิทธิ์ สุทธนะ (2553) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ประสิทธิผลในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลสันกลาง อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทของเจ้าหน้าที่และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ผลสรุปจากการศึกษาพบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลสันกลางได้มีการจัดเวทีประชาคมในระดับตำบลโดยเปิดโอกาสให้ตัวแทนหรือผู้นำชุมชนเข้าร่วมเพื่อเสนอโครงการให้กับองค์การบริหารส่วนตำบลสันกลาง แต่ในระดับหมู่บ้านนั้นได้ปล่อยให้มีการจัดประชุมกันเอง ซึ่งบางหมู่บ้านไม่ได้มีการจัดประชุมจริงหรือบางหมู่บ้านได้มีการจัดประชุมจริงแต่ไม่มีเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือผู้เกี่ยวข้องจากภาคส่วนอื่นเข้าร่วม ทำให้ได้รับข้อมูลที่ไม่ตรงกับความเป็นจริง และบางหมู่บ้านไม่ได้รับข้อมูลที่เพียงพอประกอบการพิจารณาตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการและแผนงานของทางองค์การบริหารส่วนตำบลสันกลาง ส่วนการตัดสินใจเลือกโครงการหรือแผนงานเพื่อบรรจุในงบประมาณรายจ่ายประจำปีนั้น ตัวแทนและผู้นำชุมชนบางหมู่บ้านจะเลือกโครงการหรือแผนงานที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและพวกพ้องเท่านั้น โดยไม่คำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวม

วัตถุประสงค์

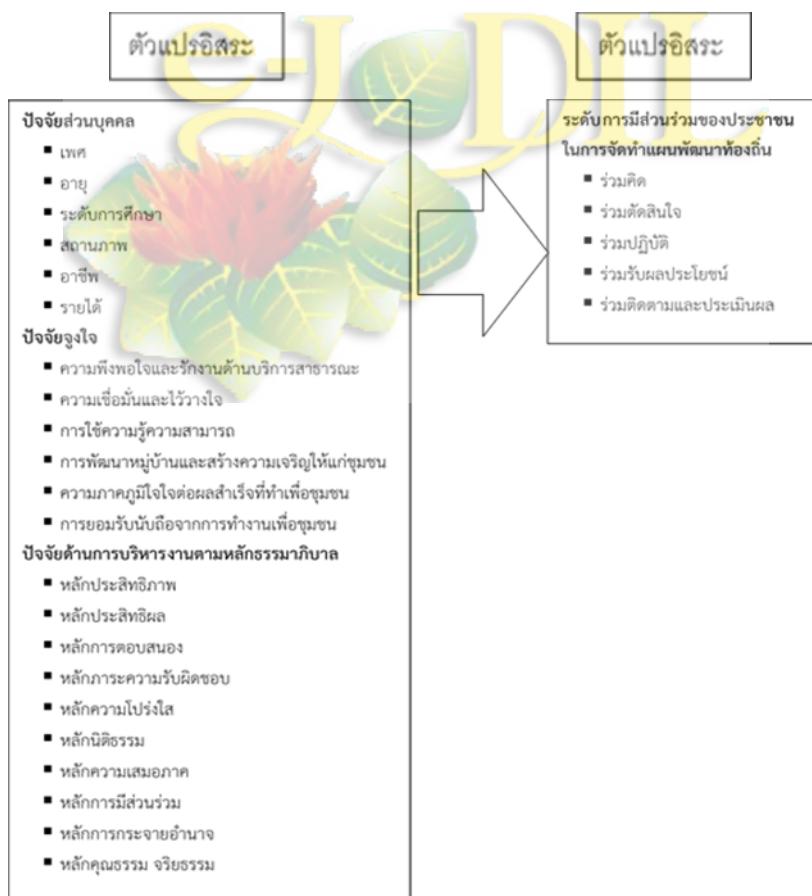
ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ในการศึกษาครั้งนี้ ตามรายละเอียด ดังนี้

- 1) เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น
- 2) เพื่อศึกษาความแตกต่างของปัจจัยส่วนบุคคลกับการมีส่วนร่วม
- 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยจูงใจกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

- 4) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของ องค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมือง อ. เมือง จ. ร้อยเอ็ด แสดงได้ตามภาพที่ 1 ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีการวิจัย

ด้านประชากรประกอบด้วย ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตตำบลรอบเมือง จำนวน 15,958 คน โดยได้แบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 เป็นประชาชนทั่วไปเฉพาะผู้ที่มิสืบทอดใช้สูตรของ Yamane จะได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 390 คน ส่วนกลุ่มที่ 2 เป็นผู้นำชุมชน โดยคัดเลือกจากผู้นำชุมชนที่เป็นผู้ใหญ่บ้านและสมาชิกสภาตำบล จำนวน 10 หมู่บ้านๆ ละ 1 คน จะได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 10 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิ

เครื่องมือในการวิจัย

ส่วนที่ 1 แบบสอบถาม ประกอบด้วย (1) ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม (2) ความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วม (3) ความคิดเห็นเกี่ยวกับแรงจูงใจและการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล (4) ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ

ส่วนที่ 2 แบบสัมภาษณ์ ประกอบด้วย การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกเพื่อศึกษา จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรค โดยศึกษาสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกใน 3 ด้านคือ ปัจจัยด้านบุคคล ปัจจัยด้านแรงจูงใจ และปัจจัยด้านการบริหารองค์กร

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) การเก็บข้อมูลปฐมภูมิ เป็นการเก็บข้อมูลจากภาคสนามที่ใช้แบบสอบถามและแบบสอบถามปลายเปิดจำนวน 390 ชุด รวมทั้งแบบสัมภาษณ์สำหรับผู้นำชุมชนเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

2) การเก็บข้อมูลทุติยภูมิ เป็นการเก็บข้อมูลผ่านการศึกษาจากเอกสาร หนังสือ บทความวิชาการ รายงานการวิจัย วิทยานิพนธ์ และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิเคราะห์ข้อมูล

เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงปริมาณ ในส่วนของสถิติเชิงพรรณนา ใช้ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน พร้อมทั้งสถิติในเชิงอนุมาน โดยใช้ T-test (Independence samples), F-test (One way ANOVA) และ Pearson's correlation ในการทดสอบสมมติฐาน

การให้คะแนน เป็นการกำหนดค่าน้ำหนักและเกณฑ์การให้คะแนนจากแบบสอบถาม การแปลความหมายของคะแนนตามความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมือง โดยอาศัยแนวทางของเบสท์และคาน (Best and Kahn อ้างใน ดำรงค์วัฒนา, 2549) ดังนี้

เกณฑ์การแปลความหมาย เพื่อจัดระดับการมีส่วนร่วม ในแต่ละช่วงคะแนนดังนี้

การแปลผลค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
4.21 – 5.00	การมีส่วนร่วมในระดับมากที่สุด
3.41 – 4.20	การมีส่วนร่วมในระดับมาก
2.61 – 3.40	การมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง
1.81 – 2.60	การมีส่วนร่วมในระดับน้อย
1.00 – 1.80	การมีส่วนร่วมในระดับน้อยที่สุด

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

ผลการวิจัย

(1) ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง
ตามรายละเอียด ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนและค่าร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามจากประชาชน
ทั่วไปจำนวน 390 คน จำแนกตามปัจจัยด้านลักษณะส่วนบุคคล

ปัจจัยด้านลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน (n = 390)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	216	55.38
หญิง	174	44.62
รวม	390	100.00
2. อายุ		
อายุระหว่าง 18 – 25 ปี	28	7.18
อายุระหว่าง 26 – 35 ปี	74	18.97
อายุระหว่าง 36 – 45 ปี	181	46.41
อายุระหว่าง 46 – 55 ปี	69	17.69
อายุมากกว่า 55 ปี	38	9.74
รวม	390	100.00
3. ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	14	3.59
มัธยมศึกษา	106	27.18
อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	179	45.90
ปริญญาตรี	91	23.33
สูงกว่าปริญญาตรี	0	0.00
รวม	390	100.00

ปัจจัยด้านลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน (n = 390)	ร้อยละ
4. สถานภาพการสมรส		
โสด	61	15.64
สมรส	304	77.95
หม้าย	25	6.41
หย่าร้าง หรือ แยกกันอยู่	0	0.00
รวม	390	100.00
5. กลุ่มอาชีพ		
พนักงานบริษัทเอกชน	96	24.62
รับราชการ	47	12.05
ประกอบธุรกิจส่วนตัว	100	25.64
เกษตรกร	80	20.51
รับจ้างทั่วไป	46	11.79
อื่นๆ	21	5.38
รวม	390	100.00
6. จำแนกตามรายได้		
ต่ำกว่า 5,000 บาท	0	0.00
5,001 – 10,000 บาท	52	13.33
10,001 – 15,000 บาท	115	29.49
15,001 – 20,000 บาท	104	26.67
มากกว่า 20,000 บาท	119	30.51
รวม	390	100.00

ตารางที่ 2 ข้อมูลของผู้นำชุมชนจำนวน 10 คน จำแนกตามตำแหน่งงาน

ตำแหน่งงาน	จำนวน (n = 10)	ร้อยละ
ผู้นำชุมชน		
ผู้ใหญ่บ้าน	6	60.00
สมาชิกสภาตำบล	4	40.00
รวม	10	100.00

(2) ระดับการมีส่วนร่วมโดยรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.294 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.886 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สามารถเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านการร่วมรับผลประโยชน์, ด้านการร่วมปฏิบัติ, ด้านการร่วมคิด, ด้านการร่วมติดตามและ

ประเมิณผล, ด้านการร่วมตัดสินใจ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.342, 3.308, 3.294, 3.268, 3.259 ตามลำดับและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.883, 0.885, 0.897, 0.861, 0.902 ตามลำดับ

(3) ความสัมพันธ์ของลักษณะส่วนบุคคลที่แตกต่างกันกับการมีส่วนร่วม พบว่า โดยรวมแล้วลักษณะส่วนบุคคลที่แตกต่างกันมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของ อบต. รอบเมือง ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ อายุ, ระดับการศึกษา, สถานภาพการสมรส, อาชีพและรายได้ ยกเว้นปัจจัยด้านเพศที่พบว่าเพศที่ต่างกันมีส่วนร่วมที่ไม่แตกต่างกัน

(4) ความสัมพันธ์ของปัจจัยจูงใจกับการมีส่วนร่วม พบว่า ปัจจัยจูงใจมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วม โดยรวมมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สันเท่ากับ 0.929 และมีนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ 0.000 น้อยกว่า นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แสดงว่า ปัจจัยจูงใจมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการมีส่วนร่วมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และมีความสัมพันธ์กันในระดับสูง

(5) ความสัมพันธ์ของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลกับการมีส่วนร่วม พบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ อบต.รอบเมือง มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในทุกด้าน โดยรวมมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน เท่ากับ 0.232 และมี

นัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ 0.000 น้อยกว่า นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แสดงว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการมีส่วนร่วมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และมีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ด้านบุคคล จากผลการวิจัยที่พบว่า อายุ การศึกษา สถานภาพการสมรส อาชีพและรายได้ ที่แตกต่างกันมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมที่แตกต่างกัน ยกเว้นปัจจัยด้านเพศที่พบว่า เพศที่ต่างกันมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน ดังนั้น การสนับสนุนและส่งเสริมการมีส่วนร่วมจึงต้องนำปัจจัยส่วนบุคคลมาพิจารณาความแตกต่าง โดยเฉพาะกลุ่มประชาชนที่ประกอบอาชีพเป็นพนักงานบริษัทเอกชน ที่พบว่าส่วนมากไม่มีเวลาให้กับการมีส่วนร่วมและเป็นอาชีพที่ไม่มีความเป็นอิสระทำให้ระดับการมีส่วนร่วมน้อยกว่ากลุ่มอื่น หากสามารถจูงใจกลุ่มประชาชนที่ประกอบอาชีพเป็นพนักงานบริษัทเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมได้มากขึ้น จะเป็นการเพิ่มศักยภาพในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. ด้านปัจจัยจูงใจ ผลจากการวิจัยที่พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ได้มีการรวมกลุ่มอาชีพและมีอาชีพเสริมดำเนินชีวิตตามแนวคิด

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เนื่องจากประชาชนต้องการที่จะมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีความตั้งใจที่จะพัฒนาชุมชนและสร้างความเจริญให้แก่ชุมชนของตนเอง ต้องการใช้ความรู้ความสามารถของตนเองให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชนและมีทัศนคติที่ดีต่อการมีส่วนร่วม ดังนั้น อบต. จึงต้องสร้างแรงจูงใจและเปิดโอกาสให้ประชาชนที่มีข้อจำกัดในด้านปัจจัยส่วนบุคคลได้มีส่วนร่วมมากขึ้น ให้บริการแก่ประชาชนอย่างเท่าเทียมกันและทั่วถึง ประชาชนมีความเชื่อมั่นในการดำเนินงานของ อบต. ทำให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็งและพึ่งพาตนเองได้

3. ด้านการบริหารองค์การ การกำหนดแผนและนโยบาย ภาครัฐโดยเฉพาะองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ควรให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นและเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมมากขึ้น มีช่องทางรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนที่หลากหลายช่องทาง สามารถเข้าถึงข้อมูลได้สะดวก เปิดเผยข้อมูลที่เป็นประโยชน์ให้ประชาชนได้รับทราบอย่างครบถ้วนและต่อเนื่อง เสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่ประชาชนด้วยการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในท้องถิ่นให้ดีขึ้น ปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการให้บริการสาธารณะ พัฒนาบุคลากรขององค์กรให้มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบและมีมาตรฐาน เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ

จะต้องคำนึงถึง พื้นฐานในด้านลักษณะส่วนบุคคลหรือปัจเจกบุคคล ซึ่งมีความแตกต่างกัน ทั้งคุณลักษณะส่วนบุคคล วัฒนธรรมประเพณีในท้องถิ่น วิถีชีวิตของประชาชนในชุมชน โดยการเลือกใช้กิจกรรมหรือโครงการที่เป็นตัวกลางในการเชื่อมต่อกะบวนการมีส่วนร่วมให้เกิดการพัฒนาจนสามารถทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมได้อย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยปัจจัยเชิงจิตวิทยาที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับที่สูง
2. ควรศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างภาคประชาชนและภาครัฐเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล เป็นไปได้ว่าความคิดเห็นของประชาชนกับความคิดเห็นของภาครัฐหรือองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นที่แตกต่างกัน
3. ควรศึกษาความต้องการของประชาชนที่คาดหวังจากการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล ประชาชนในแต่ละท้องถิ่นอาจจะมีความต้องการและคาดหวังจากการมีส่วนร่วมที่แตกต่างกัน

4. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อ บริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ตามหลักธรรมา
ความสำเร็จในการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ใน ภิบาล
การบริหารองค์กรขององค์การบริหารส่วนตำบล
เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายภาครัฐที่มุ่งเน้นการ

บรรณานุกรม

- ณัญญาณี บุญทองคำ. (2555). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลท่าพล อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์*. (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ตีพิมพ์), มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.
- ถวิลวดี บุรีกุล. (2551). *การมีส่วนร่วม: แนวคิดทฤษฎีและกระบวนการ*. กรุงเทพฯ. สถาบันพระปกเกล้า.
- พระมหาประกาศิต สิริเมธ. (2556). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านคลองใหม่ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม*. (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ตีพิมพ์), มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สมบัติ ทัทธานี. (2554). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี*. (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ตีพิมพ์), มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- สมบัติ บุญเลี้ยง, อารีย์ นัยพินิจ, และธงพล พรหมสาขา ณ สกลนคร. (2555). *ลักษณะภาวะของผู้หน้าที่ดีในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. วารสารมนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์. 29 (2). 97-112.
- สมยศ นาวิการ. (2525). *การบริหารแบบมีส่วนร่วม*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สิจิตรา บุญรัตพันธุ์, 2538 *ระเบียบวิธีวิจัยสำหรับรัฐประศาสนศาสตร์*, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, คณะรัฐประศาสนศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- สิริพัฒน์ ลาภจิตร. (2550). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจมีส่วนร่วมของประชาชนในการสนับสนุนการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี*. (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ตีพิมพ์), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวรรณ พินิตานนท์. (2546). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบล*. กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกระทรวงมหาดไทย, โรงพิมพ์อสาธิตการพิมพ์.

- เสน่ห์ จามริก. (2537). นโยบายและกลวิธีการมีส่วนร่วมของชุมชนในยุทธศาสตร์การพัฒนาในปัจจุบันของประเทศไทย. กรุงเทพฯ.
- องค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด. (2554). แผนพัฒนาสามปี พ.ศ. 2555 – 2557. ร้อยเอ็ด: องค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด.
- อักษร ทองพลอย และคณะ. (2554). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี กรณีเลือกตั้งซ่อม พ.ศ.2554. (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ตีพิมพ์), มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- Gene Rowe & Lynn J. Frewer. (2004). Evaluating Public-Participation Exercises: A Research Agenda, Wageningen University.
- XiaoHu Wang. (2007). When Public Participation in Administration Leads to Trust: An Empirical Assessment of Managers Perceptions, University of Central Florida.

